

Trăm năm trong cõi người ta ... Chỗ Tài chỗ Mưu nh khéo là ghét nhau (Nguyễn Du)

Đông Thành Phong

Suy nghĩ chí kim, tài Đông sang Tây, người tài hoa là người bậc nhất, khéo léo nhan thế ông đa truân. Nhìn vào làng nghệ, nghệ sĩ Đông Thành Phong là điển hình rõ nét nhất.

Đông Thành Phong sinh năm 1918 tại thành phố Nam Định. Ông là con trai Đông Hải Sơn, thông phán Sở Trại ba. Nam Định. Thân phụ ông cũng may mắn, gia đình tưng tửu, ông phải học khi đang theo học năm hai bậc thành chung (deuxième année primaire supérieure, nay là lớp bảy cấp hai phổ thông). Vào học vào cái nghiệp văn nghệ thì thà còn nhàn nên ông đã lên Hà Nội theo học trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương (Ecole supérieure de Beaux Arts) với cách bằng thính viên (auditeur libre). Đông Thành Phong đã theo học nghề nuôi nghiệp: thời gian theo học này, ông đã phải vẽ tranh cho báo Học Sinh (chính báo là nhà văn Phạm Cao Cường) để có tiền ăn học. Trong một kỳ thi, ông đã vẽ một bức tranh cây cứt, không có một cành nào. Lúc nộp bài, giáo sư Tardieu, thầy dạy ông đã nói rằng có lẽ Đông Thành Phong không thi!

Ông đã phiêu du vào Sài Gòn rồi sang Nam Vang vào đầu năm 1941 và một một tập thể nghiệp nhàn tại kinh đô xưa Chùa Tháp cho đến mùa thu 1941 ông lại trở về Hà Nội.

Cũng giống như Mozart lúc sinh thời, Đông Thành Phong là một nghệ sĩ rất nghèo, nên cuộc sống của ông cũng vất vả. Ngoài tài làm nghệ, vẽ tranh, ông còn có giọng hát khá hay, tuy chính là Tenor nhưng cũng được khán giả hâm mộ. Lần đầu tiên ông lên sân khấu, hát bài Con Thuyền Không Bến tại rạp chiếu bóng Olympia (phố Hàng Da Hà Nội) vào năm 1940, được hoan nghênh nhiệt liệt. Đông Thành Phong là một thiên tài, nhưng vì không có được cuộc sống sung túc gì cả ở đô Thăng Long lúc bấy giờ vì nghệ và tranh dù có hay, có đẹp đến mấy cũng chẳng ai mua. Thời kỳ này, chính quyền bảo hộ Pháp có một một phòng triển lãm tranh tại hội Khai Trí Tiến Đức, khu Bộ Hộ Hoàn Kiếm. Sau khi khai mạc được ông Đức Lý thành phố Hà Nội đến công bố, người ta thấy nghệ thuật của ông xem tranh phần rất lớn toàn là ông Tây, bà đầm, còn người Việt thì đúng là không thể thiếu uông mang, nhìn kỹ thấy toàn là các quan ta, nghệ công chức cao cấp, giới trí thức, thậm chí người chủ của nghệ thuật dân tộc nào!

Đông Phong: Tài hoa bậc nhất

Tác Giả: Saigon Echo số 1
Thứ Hai, 24 Tháng 1 Năm 2011 08:56

Ngoài ra, thi sỹ y giớ chính quyế n Pháp có tấ chấ c mấ phòng triế n lấ là bấ o trấ cho các hoấ sĩ Pháp trấ ng bày tranh cấ a mình còn hoấ sĩ Viế t Nam thì sấ ngố i lấ đấ c vào, ta có thấ đấ m trên đấ u ngón tay. Đấ n nhấ c thì nấ u có in, mấ i lấ n xuấ t bấ n cũng chấ in nhiấ u nhấ t là 500 bấ n, dân chúng chấ a yêu chuố ng nhấ c cấ i cách (tân nhấ c) nên dù có thấ c tài thì cũng không thấ có đấ c mấ t cuố c sấ ng sung túc nấ u nhấ vào sấ c lao đấ ng nghấ thuấ t!

Đông Phong phấ i chấ u mấ t cuố c sấ ng khó khăn, chấ t vấ t trong "kiế p con tấ m đấ n thấ c vấ n còn vấ ng tấ " cho đấ n đấ u năm 1942, ông tấ giấ cấ i tấ i căn gác hấ p phấ Hàng Đông Nam Đấ nh vì bấ nh lao mắ ng (tuberculose péritonique), hấ ng đấ ng 24 tuấ i, tuấ i son trấ , đấ y thấ mấ ng, sấ p bấ c vào thiấ xây đấ ng sấ nghiế p (tam thấ p nhiế p).

Cuố c đấ i cấ a Đông Phong thấ t quá ngố n ngố i nhấ ng đấ i sấ ng tinh thấ n cấ a ông rấ t phong phú và thi vấ . Nhấ thấ mà tuy sáng tác chấ có ba bài :

Con Thuyế n Không Bấ n, Đêm Thu, Giố t Mấ a Thu

Nhấ ng bài nào cũng trấ thành vấ nh cấ u, qua hấ n nấ a thấ kấ vấ n là nhấ ng bài hay nhấ t cấ a làng nhấ c Viế t Nam. Nhấ c hấ ng chân thành đấ u phát xuấ t tấ con tim, vì thấ mà sáng tác cấ a ông có hấ n, đấ vào lòng ngố i và sấ ng mấ i ! Qua Đông Phong, ta chấ ng mình đấ c vấ nghấ tính phấ m chấ không tính lấ ng (quý hấ tinh bấ t quý hấ đấ) . Con ngố i làm vấ nghấ viấ t đấ c mấ t câu đấ đấ i đấ là khó, đấ c mấ t tác phấ m đấ đấ i là đáng mắ nguyế n lấ m rấ i . Vấ i âm nhấ c, ngố i chuyế n sấ đấ ng mấ t nhấ c cấ cho thấ t điề u luyế n đấ c tôn kính hấ n là ngố i biấ t sấ đấ ng nhiấ u thấ đầ n, chấ ng thấ nào có đấ c mấ t thấ thấ t tuyấ t hồ o. Vấ sáng tác cũng vấ y, làm cho nhiấ u, cấ nấ n cho lấ m, thấ đấ u nào cũng có bài thì dù viấ t cấ ngàn bài chấ a chấ c đấ có lấ y mấ t bài có giá trấ nghấ thuấ t và vấ nh cấ u! Chấ sáng tác có ba bài thôi, Đông Phong đấ sấ ng mấ i trong lòng mấ i ngố i, chấ c chấ n là hấ n ngố i có cấ ba trăm bài mà chấ ng có mấ t bài nào đấ ngố i ta nhấ ! .....

Vấ i nghấ thuấ t nói chung, âm nhấ c nói riêng, muấ n thành công là phấ i có tài năng thiên phú chấ không thấ nhấ vào thiấ gian, kiên nhấ n, sách vấ , trấ ng lấ p hay bấ ng cấ p mà đấ t đấ c! Vì thấ chúng tấ dám tôn vinh Đông Phong là mấ t thiên tài cấ a làng nhấ c Viế t, thấ t không ngoa.

Cuố c đấ i Đông Phong đấ có đấ c mấ t mấ i tình thấ t chung thấ y tuyấ t đấ p : Khi còn ở Nam

Đông Thanh Phong: Tài hoa bậc nhất

Tác Giả: Saigon Echo số 1
Thứ Hai, 24 Tháng 1 Năm 2011 08:56

Đông Thanh Phong đã đem lòng yêu một thiếu nữ buôn bán ở Chợ Sét, chỉ duy nhất và là một cô gái thành phố. Cô này không đẹp nhưng rất có duyên. Sau nhiều ngày đi chơi chung, Đông Thanh Phong đã lọt vào mắt một nhân công tình nhân trai tài, gái đẹp đã dìu nhau vào cuộc tình thắm trong sáng và cao thượng! Điều đáng ca ngợi là chàng nhà thơ tài hoa họ Đông không bao giờ đem chuyện đến với cô gái yêu, dù cho người đẹp, tên Tuyết, nhiều lần khôn khéo bày tỏ lòng mình muốn giúp chàng. Nhưng buổi chiều trong nắng, mây nhẹ hay gió mát, trăng thanh, hai người đi dạo nhau trên những con đường ngoi ô đất tâm tình. Thời buổi giờ, nhiều thanh niên rất ngây thơ. Đông Thanh Phong, khi biết mối tình của công nhân Tuyết, đem lòng trân trọng và tôn kính là một cuộc tình lý tưởng!

Độc biết nhất là một cô gái phố Hàng Đông, gia đình rất khá giờ thì lòng yêu một Đông Thanh Phong, nhưng ông vẫn một lòng yêu cô Tuyết, dù cô không đẹp bằng cô kia. Có một hôm, một cô kia đang đem chuyện nói chuyện với nhau thấy Đông Thanh Phong đi qua, vội đi đi có vẻ vội vã. Thấy bóng ông, một cô người bạn, rồi chàng cô ai đó cô nào, tất cả ánh mắt đều hướng về ông như dán chặt vào người ông vậy. Khi Đông Thanh Phong vừa bước tới ngang chỗ các cô thì một người nói chuyện hỏi thêm mai mả, bước nói lên, có ý cho Đông Thanh Phong nghe thấy:

- Một chuyện đáng chớ ra, người ta đi với kẻ ở trong.

Đông Thanh Phong nghe rõ nhưng coi như điếc, cứ rờ rẫm bước không có gì xảy ra. Đến nơi hỏi, gặp cô Tuyết đã đem chuyện, Đông Thanh Phong kể cho cô nghe về chuyện của cô. Cô Tuyết không nói gì mà chỉ trầm ngâm rồi ánh mắt nhìn người yêu thắm là triu mến. Về nhà, Đông Thanh Phong không nói ra với anh chị em mà thỉm thì kể cho ông chú họ, cùng là tuấn, là ông Nguyễn Trọng Thanh biết thôi. Ngoài ra, ông còn kể cho ông Thanh nghe chuyện cô Tuyết có một chàng thông phán trẻ, đẹp trai, có tiền, có địa vị, làm Tòa Đốc Lý thành phố theo đuổi, còn như hai người mai mả những người quy tụ khắp các tầng, bước chấp cả là những công nhân, nhất là gia đình có ý gắn ghép.

Năm 1940, Đông Thanh Phong phải đi xa cô Tuyết đi lên Bắc Giang ít ngày. Ai đã đến Bắc Giang là biết thị xã này có con sông Thanh, một con sông có hai dòng nước, bên đê, bên trong. Kể về bài này, lúc bé học ở Bắc Giang, vào những ngày hè nóng bức, cùng bạn bè ra sông tắm. Thấy trên cầu ra tháp nước khá cao, nhìn thấy rõ hai dòng nước đổ trong rõ rệt! Ở Bắc Giang, một buổi tối trăng sáng đẹp, Đông Thanh Phong đã cùng bạn bè thuê thuyền cùng nhau chén chén, chén anh hàn huyên chuyện. Đang lúc đang vui thì có người ra đưa cho Đông Thanh Phong một bao giấy. Ông người ngay chuyện trò và vào trong khoang, lấy bao diêm ra đốt là để coi thì và đây đúng là thư của cô Tuyết, thì thành Nam gửi lên cho ông. Đốc xong thư, ông có vẻ buồn và suy nghĩ. Bạn bè thì cười nói, bước ông cho biết thì báo

Đông Phong: Tài hoa bậc nhất

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Hai, 24 Tháng 1 Năm 2011 08:56

---

tin cô Tuy&#t nhu&#m b&#nh c&# tu&#n r&#i và nh&# ông lung l&#m nên có l&# ông ph&#i v&# Nam Đ&#nh g&#p!
Chính đêm này, lúc đêm s&#p tàn, Đông Phong thao thác không sao chấp mắt đ&#c, đã ng&#i
đ&#y sáng tác đ&#c tác phẩm Con Thuyền Không Bến buồn nào ru&#t:

Đêm nay thu sang cùng heo may

Đêm nay s&#ng lam m&# chân mây

Thuyền ai l&# l&#ng trôi xuôi giong

Nh&# nh&# th&#ng ai tròng l&# lòng...

.. L&#t theo chỉ&#u gió

M&#t con thuyền theo trăng trong

Trôi trên sông Th&#ng n&#c ch&#y đôi dòng

B&#t đâu b&# b&#n?

Thuyền n&#i thuyền trôi n&#i nao

Trên con sông Th&#ng nào ai b&#t nông sâu?...

Đông Phong: Tài hoa bậc nhất

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Hai, 24 Tháng 1 Năm 2011 08:56

Hai hôm sau Đông Phong t&#i gi&#n b&#n, rút ng&#n th&#i gian đ&# v&# Nam Đ&#nh. Đ&#c tin Đông Phong đã v&#, cô Tuy&#t th&#y b&#nh thuy&#n gi&#m r&#t nhanh. Và t&#i hôm sau hai ng&#i h&#n g&#p l&#i nhau. Lúc &#y mi&#n B&#c đang vào Thu, gió heo may kéo v&# mang cái l&#nh. T&#i hôm &#y trắng lên mu&#n, tr&#i t&#i gió nh&# làm cho hai ng&#i th&#y thích thú đi bên nhau đ&# s&#i &#m lòng nhau sau bao ngày xa cách. Dù nhau đ&#n n&#i cũ, Đông Phong ghé sát tai cô Tuy&#t, hát nh&# nhàng, gi&#ng r&#t rào tình c&#m nh&# rót vào tai cô bài Con Thuy&#n Không B&#n mà ông v&#a sáng tác trong m&#t đêm tr&#ng trên sông Th&#ng vì th&#ng nh&# cô. Khi hát xong, Đông Phong ph&#i l&#y khăn tay ra nh&# nhàng lau hai gi&#ng l&# đang t&# t&# ch&#y xu&#ng má cô v&#i lòng xúc đ&#ng không kém! Lúc ra v&#, Đông Phong nói: Làm đ&#c m&#t bài nh&#c nh&# em, nay v&# đ&#c hát cho em là ng&#i đ&#u tiên nghe, th&# là anh sung s&#ng l&#m r&#i!

Cô Tuy&#t cũng đáp l&#i lòng tri k&#: Là m&#t ng&#i đàn bà t&#m th&#ng nh&# em mà đã làm cho anh có đ&#c m&#t bài hát thì v&#i em đó là m&#t vinh đ&#, m&#t h&#nh phúc th&#t cao sang, không ph&#i ai &# trên đ&#i cũng có đ&#c! Tình anh trao cho em th&#t tr&#n v&#n, th&#t b&#t di&#t, ch&#c ch&#n không bao gi&# hình &#nh anh b&# phai m&# trong tim trong óc em đ&#c, bây gi&# và mãi mãi. Đ&#n lúc &#y chi. H&#ng m&#i l&# m&#t ra đ&#u dàng nhìn xu&#ng tr&#n th&# và ch&#ng giám hai ng&#i yêu nhau đang đ&#ng sát bên nhau sau khi đã u&#ng c&#n l&#i nói c&#a nhau. Sau hôm &#y, Đông Phong m&#i cho ph&# bi&#n r&#t h&#n ch&# trong đám thanh niên t&#nh nhà bài Con Thuy&#n Không B&#n, đ&#c m&#i ng&#i yêu chu&#ng nên r&#t nhi&#u ng&#i bi&#t đ&#n.

Chính vì th&# mà có m&#t ng&#i &# Hà N&#i m&#i m&#i Đông Phong lên Hà N&#i đ&# hát t&#i r&#p chi&#u bóng Olympia bài hát c&#a mình. Trong bu&#i &#y, Đông Phong ra sân kh&#u hát Con Thuy&#n Không B&#n đ&#y xúc đ&#ng vì ngay &# hàng gh&# đ&#u, cô Tuy&#t đã b&# h&#n m&#t ngày ch&# đ&# lên Hà N&#i nghe ng&#i yêu hát bài làm vì mình và cho mình! Riêng v&#i Đông Phong, ông xúc đ&#ng là ph&#i vì v&#i s&# khán gi&# đông đ&#o không đáng ng&#i mà là trong lòng ông th&#m nghĩ hát hôm nay r&#t c&#n và ch&# c&#n đ&# m&#t ng&#i nghe là đ&# nên ph&#i mang h&#t tài trí ra bi&#u di&#n sao cho thành công! Hát xong, khán gi&# v&# tay hoan nghênh nhi&#t l&#t.

Sau m&#t th&#i gian &# B&#c Giang, ông nhu&#m b&#nh. Vì lúc đó b&#nh lao là nan y nên ông đ&#u m&#i ng&#i, ai bi&#t đ&#u s&# b&# l&#y nhi&#m không hi&#u sao cô Tuy&#t bi&#t đ&#c. Cô Tuy&#t r&#t t&# nh&# và khôn khéo h&#i Đông Phong:

- Sao đ&#o này em th&#y anh g&#y và xanh l&#m, Anh có b&#nh gì không mà em th&#y sút l&#m! Anh đi nhà th&#ng khám và thu&#c men, cho kho&# đ&# mình còn tính đ&#n t&#ng lại!

Ông &#m &# cho qua T&# đó cô Tuy&#t âm th&#m tìm m&#i cách đ&# giúp ng&#i yêu trong lúc nhà

Đông Thành Phong: Tài hoa bậc nhất

Tác Giả: Saigon Echo số u t m
Thứ Hai, 24 Tháng 1 Năm 2011 08:56

---

nghèo bậc nhất trong. Đông Thành Phong cũng đến nhà thầy ông để khám bệnh. Sau khi dò hỏi, biết bệnh của ông, cô Tuyết nhận quen với một thầy y sĩ (médecin indochinois) làm ở nhà thầy ông, mua thuốc chữa bệnh ông ta nhận là thuốc chữa nhà thầy ông, ông lấy cho Đông Thành Phong.

Thuốc bệnh lao lúc này vẫn hiếm lắm và đắt, cô Tuyết không những không kiếm tiền kém, mà còn thầy ông xuyên giáp Phong để săn sóc một cách kín đáo, kể cả không sờ bệnh. Vì phần Đông Thành Phong thì ông không hề biết thuốc là của cô Tuyết mua cho mình.

Trong các cuộc tình cao đẹp của văn nghệ sĩ, có hai người đáng để nhắc đến : cô Tuyết biết người yêu bệnh nan y, rất dè dặt, Mẹ ông Công biết Hàn Mặc Tử bệnh phong cùi, vẫn gần gũi. Và đây là hai người đã có tình yêu chân thật, chung thủy, không những không sợ mà còn hết lòng chăm sóc, thuốc men cho đến ngày tận biệt ! Thật hiếm hoi và cao quý vô cùng !

Mùa xuân năm 1941, cô Tuyết cùng Phong từ Nam Định lên Hà Nội đi tìm chân và tìm biệt Đông Thành Phong vào Sài Gòn (đi Nam Vang). Ở kinh đô xưa Chùa Tháp, ở Hòn Ngọc Viễn Đông một thời gian thầy ông cũng không được thoải mái như ý mong muốn, Đông Thành Phong trở về Hà Nội. Vào lúc này, Đông Thành Phong không về Nam Định mà thuê một căn gác hẹp trên tầng cây, mái lá ở làng trong hoa Ngọc Hà, vùng ngoại ô thành phố Hà Nội. Đông Thành Phong ở chung với chú là ông Nguyễn Trọng Thành. Bệnh tình Đông Thành Phong tái phát ngày một nặng vì người bệnh này phải mua thuốc men đắt đỏ, phải nghỉ ngơi và ăn uống kém bấp bập đã mà những người bạn có và đây đây, với Đông Thành Phong không thể có được. Chính vì thế mà không tuấn nào là cô Tuyết không lên thăm và lo chữa bệnh cho Đông Thành Phong.

Tháng Bảy mưa ngẫu nhiên, rồi rích suốt ngày này sang ngày nọ, tháng này qua tháng khác, gió lạnh kéo về, nhà thì trên tầng cây, mái lá, lạnh buốt suốt mùa đông, cuộc sống kham khổ khi bệnh tình Đông Thành Phong ngày càng trầm trọng. Thầy ông còn học làm ruộng nữa, tiếp đến những cơn sốt huyết làm cho Đông Thành Phong ngày một sút hẳn đi. Một mình trên giường bệnh, Đông Thành Phong nhớ gia đình thì ít mà nhớ người yêu thì nhiều. Thân xác thì bệnh tật khó qua, tâm trí thì luôn luôn phải vượt lên với trăm ngàn ý nghĩ và hình ảnh cuộc tình đẹp nên bệnh mới lúc một tăng. Còn đâu những cuộc hôn hò thơ mộng, quên làm sao được những tình yêu ân tình và hy vọng gì những người thành đôi chim nhạn tung trời mà bay, tất cả đã được Đông Thành Phong ngày đêm day dứt, tiếc thương, muôn nínu kéo dài thì cũng chẳng còn gì để bám víu !

Đông Thành Phong đã mang lấy nghiệp vào thân thì đời con cháu đời cháu cũng còn vướng mắc, tránh sao thoát khỏi cái kiếp triền miên mà khó thoát ? Chính vì lẽ này mà Đông Thành Phong đã

Đông Thanh Phong: Tài hoa bậc nhất

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Hai, 24 Tháng 1 Năm 2011 08:56

---

thực sự thì hi vọng để các câu các c đã d y c p ch t đ da, ng i ta ch t đ ti ng, dù cu c đ i ông ng n ng i v i 24 mùa lá r ng, m t cu c đ i ng n đ n n i đo ch a đ y gang!

Th r i, m t hôm m a r i t m tã, gi t m a l p b p trên mái lá, thánh thót t ng gi t xu ng đ ng, Đông Thanh Phong bu n quá, con tim nh th t l i, máu trào lên đ có đ c m t nh c h ng lai láng, tràn tr khi n ông g ng ng i d y vi t m t h i đ i u nh c bu n da di t, não n . Ông vi t xong bèn đ t tên cho sáng tác m i y là V n C S u . Ch p t i ông Th v có thêm d m ng i b n đ n th m, Đông Thanh Phong ôm đàn hát cho m i ng i nghe . Nét m t c a m i ng i nín th nghe, đ u bu n nh mu n khóc. Nghe xong, ai n y đ u khen bài hát th t hay, xoáy vào tim vào óc nh ng cái tên bài bi th m quá, nên s a l i thì h n. Chính vì th mà Đông Thanh Phong, đ i tên là Gi t M a Thu . Có l đây là cái đ m báo tr c, là l i di chúc t t nên Đông Thanh Phong l y m a ngâu, mùa m a là giòng n c m t tuôn ch y lênh láng c a Ch c N v i Ng u Lang đ ví cu c tình Phong - Tuy t cũng ph i cùng chung s ph n phũ phàng gi ng v y ch ng ?

Đ n m t ngày cu i năm 1941, bi t mình khó qua kh i l i hái c a t th n, Đông Thanh Phong m i ng ý tr v Nam Đ nh đ đ c ch t t i quê nhà và mu n ông Th điều ông v . V nhà, l n này cô Tuy t đích thân đ n hàng ngày đ chăm sóc, thu c men cho Đông Thanh Phong, không ng i m t m i và không s nguy hi m đ n b n thân mình. Nh ng ng i quen bi t đ n th m, th y c nh y đ u mũi lòng và khâm ph c l n m n th ng cu c tình cao quý, chung th y c a c p Phong -Tuy t.

Không bi t có ph i là t i th n giao cách c m hay không mà m t hôm, nh c sĩ Bùi Công K đ t nhiên t Hà N i v Nam Đ nh th m Đông Thanh Phong l i v a đúng lúc Đông Thanh Phong s p l i đ i . Trên gi ng b nh, phút lâm chung, không nói gì đ c v i nhau, Bùi Công K ôm đàn hát cho Đông Thanh Phong nghe m t l n chót bài Gi t M a Thu, Gi ng hát Bùi Công K v a đ t thì m i ng i nhìn th y Đông Thanh Phong m c p m t nhìn nh ng l i chào vĩnh bi t r i nh nhàng trút h i th cu i cùng.

M t vì sao B c Đ u c a làng nh c Vi t Nam, v a ló đ ng trên b u tr i đã v t t gây ni m xúc đ ng mãnh li t và ni m th ng ti c vô b trong lòng m i ng i ! Trong tang l , nam n thanh niên c a thành Nam đã l l t kéo nhau đi , ch t c ph ph ng đ ti n đ a Đ ng nh c sĩ đ n n i an ngh cu i cùng v i r t nhi u c p m t r ng r ng l ! Cô Tuy t xin phép và đ c c hai gia đ i nh, m c đ i tang, đúng nh m t ng i v trong tang l ch ng, th t là c m đ ng.

Năm 1960, t i Phú Nhu n, tôi đ c ti p m t thi u ph ch a h quen bi t. Sau l i chào h i, bà t gi i thi u tên là Tuy t, ng i Nam Đ nh, di c vào Nam hi n Ban Mê Thu c. Nhân l n v

tình đß c trên báo Tß. Do, thßy qußng cáo trß c cußn Nhßc sĩ danh tißng hißn đßi (tßp II) cßa tßi sßp xußt bßn, vißt vß năm nhßc sĩ trong đó có Đßng Thß Phong, nên bà vß gßp tßi đß xin tßi cho bà mßn hình cßa cß nhßc sĩ, chßp lßi đß vß thß. Trß c kia, bà đã có nhßng lúc sßp di cß tß mßnh đó bß thßt lßc, kißm mßi không sao thßy. Tßi vßi lßy ßnh đßa ngay. Cßu cháu đi theo bà mang ngay ra tißm hình ß đßu hßm chßp gßp lßy ngay, xong trß vào gßi trß lßi tßi. Trong lúc cßu cháu đi chßp hình, tßi có hßi bà vß chuyßn tình tßi đßp nhß bài thß trong sáng nhß trắng mß i sáu thì bà Tuyßt xác nhßn nhßng đßu tßi bißt là đßng và còn bß tßc cho tßi thêm ít nhißu chi tißt. Bà cũng không quên nói lên đßu thßc mßc là tßi sao tßi bißt rõ thß? Tßi nói thßt ngay là đß c ông chú Nguyßn Trßng Thß cho tßi mßn ßnh, kß rßnh rß cußc đßi ái tình cßa Đßng Thß Phong cho tßi nghe. Bà cßi và nói :

- Chú Thß tuy là chú nhßng cùng tußi vßi anh Phong, nên hai ngß i vßa là chú cháu vßa có tình bßn bè nên trong gia đình chß có chú Thß là đß c anh Phong tâm sß mà thôi. Thßo nào ông bißt quá rõ, quá đßng và quá đß ! sau lßi cảm ßn và trß c khi ra vß, bà Tuyßt còn nói vßi tßi câu cußi cùng, đßn nay đã 35 năm rßi, tßi vßn còn nhß :

- Cho đßn ngày hôm nay, và mãi mãi vß sau, tßi tôn thß anh Phong và đßi tßi luôn luôn thßng nhß anh ßy vßi tßt cß cái gì trên trßng nhßt.

Vißt ra nhßng gißng trên đây, tßi xin đß c phép coi là nén hßng lòng, suy tôn mßt bß c đàn anh khß kính và khß ái. Tuy anh đã ra ngß i thiên cß hßn nßa thß kß rßi nhßng nhßng Con Thuyßn Không Bßn, Đêm Thu, Gißt Mßa Thu vßn là nhßng vì sao tinh tú sáng rß c trên bßu trßi ca nhßc. Thß xác anh có thß trß vß hß không nhßng tinh anh vßn còn lßi mußn đßi vßi giang sßn gßm vóc này. Cußc đßi con ngß i ta, sinh ký, tß quy đó là lußt mußn đßi cßa tßo hoá nhßng khi sßng cho ra sßng, lúc vß đß c qua Khßi Hoàn Môn, khi cßt ba tißng khóc chào đßi, mßi ngß i hân hoan cßi mßng đón ta, khi nhoßn mißng cßi đß lßi đßi, mßi ngß i thßng tißc khóc ta, thß mßi thßt là sßng, mßi đáng sßng ! Anh đã vĩnh vißn ra đi nhßng tßt cß nhßng thß hßu sinh, dù chßa đß c bißt anh, khi hát nhßng bài hát bßt hß cßa anh đß lßi, đßu tßng nhß đßn anh, mßt thiên tài mà ta có thß nói anh là mßt MOZART cßa Vißt Nam, vßi tßt cß tßm lòng kính mßn trang trßng nhßt !

Tßi cß tin rßng, dß i sußi vàng. anh cũng có thß mßm cßi mßn nguyßn. Hißn linh, anh vß chßng giám và nhßn cho nén tâm nhang này.